

Ja no vorem

Fa molt de temps, uns homes del nostre poble plantaren, a més dels tarongers, que és el que pareix s'acostuma a plantar per aquests indrets, altra mena d'arbres que, si bé són típics del bosc mediterrani, no ho són tant dels cultius locals. Uns arbres diguem de luxe, ja que el motiu de tenir-los no era pels fruits que en podrien donar sinó pel simple plaer, el lloable plaer de fruir la naturalesa. Els últims i veritables motius hi hauria que buscar-los en cadascú dels llauradors del nostre terme que varen plantar-los-hi.

Són arbres que ja formen part de la nostra menuda història, i foren tan populars que molts llocs, camins i carrers prengueren el nom d'ells, com és el cas del camí i l'avinguda del Cedre, on ja ningú recorda ni sap res del cedre que alguna vegada el va identificar i que, malgrat tot, ha donat, dona i donarà nom als llocs abans esmentats.

Quasi tan alt com el campanar era l'eucaliptus de l'hort de Sant Miquel. La soca tenia, més o menys, un diàmetre de metre i mig. Es trobava enfront mateix l'alqueria, a uns quinze metres de l'entrada de l'hort. Dita entrada estava front al carrer que actualment és l'avinguda Francisco Tàrraga, per on, antigament, tan sols hi cabia un carro entre la vorera i la sequiola que per allí corria. Aquest gran eucaliptus fou tallat l'any 1951, trenta anys fa.

El xop de Nius era en realitat un

om blanc d'uns vint-i-cinc metres gada, venedors d'articles de cos després de creuar la sèquia de Nules, vora la fila onze, dins de la finca de la històrica i vila-realença família dels Nius, a la ratlla del terme de Borriana. A l'altra vora del Camí la Mar, sota l'ombra del xop, hi havia, fins èpoques no molt llunyanes, el no menys famós «Ventorrillo del Xop de Nius», centre de reunions de llauradors, regants, abastidors d'alqueriers i tal vegada, venedors d'articles de comís; tots ells de les partides de Solades i Mitjà. Aquesta darrera, encara que fora terme de Borriana, tenia molt d'ambient vila-realenc, i fins principis de segle hi havien grans tensions entre els regants. Tensions on, molt a sovint, la raó la tenia el més hàbil en l'ús de la navalla. Aquesta gent, coneguda amb el nom de «pinxos», no solien aplegar a molt vells.

Aquest arbre fou tallat, ja mort, cap a 1970, havent deixat un rebrot que, actualment, ja hi destaca prou per dalt dels tarongers envoltants.

L'arbre de la «Capitana», també molt corpulent, diríem uns trenta metres d'alçada, es trobava a la partida de Carinyena, entre el barranc de Pitoto i el de Ràtils, més avall del darrer sedeny.

El més famós de Cap de Terme és un pi ver, com els pins vells de l'ermita, conegut amb el nom de «Pi de Cap de Terme». Està encara vorà a la sèquia de Baix, a l'esquerra aigües avall. Hi ha que acostar-se al tronc de metre i mig per a poder admirar la seua majestuositat i adonar-sen bé de la força de la naturalesa.

Antigament, al camí de l'ermita hi havia una gran garrofera on era costum descansar. sota l'ombra immensa, la imatge de la Mare de Déu de Gràcia en els trasllats de la seua festa de setembre. I no molt lluny d'aquest camí, avui desaborida carretera a la que encara hi ha qui dubta de guarnir amb palmeretes (per si hi ha qui entropessa i es punxa), a la part de dalt del Cementeri, està el lledoner del «Paquero», a la finca del mateix nom. La seua alçada serà d'uns vint-i-cinc metres.

Encara que la partida del Boverot siga terme d'Almassora, són molts els propietaris de la zona nats a Vila-real i tots coneixen sense dubte el pi de Llätzer, que gràcies als vint metres que tira d'alt, es veu de tot l'entorn i de ben lluny.

I la figuera d'«Els XIII», el salze de la carretera no fa molt ferit de mort per la tempesta, el palmerar de Puchol, la pinada del Mas de la Torre, la pinada de l'Ermita, els plàtans de la Murà, el rotg de pins de Sant Pasqual...

No molts més, perquè sembla que la gent ja no planta arbres, i encara, a més a més, hi han autoritats que diuen que ja n'hi han prou: «A Villarreal no le hacen falta zonas verdes, porque todo él está rodeado de verde».

Jo ho vorem.

JESUS ALMELA CARDA